

“Jitahidi kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu, mtenda kazi asiye na sababu ya kutahayari, ukitumia kwa halali neno la kweli.” 2 Timotheo 2:15

Kufanya Wanafunzi 1 - Kudumu Katika Neno Lake

SOMO LA 2 - SALA

“Ikawa alipokuwa mahali fulani akiomba, alipokwisha, mmoja katika wanafunzi wake alimwambia, ‘Bwana, tufundishe sisi kusali, kama vile Yohana alivyowafundisha wanafunzi wake.’” Luka 11:1

Utaratibu wa sala uko wazi katika mafundisho na mifano ya Biblia. Utaratibu huo unajumuisha sifa, shukrani, ungamo, na mahitaji. Haya yote manne si lazima yawe katika kila sala ... lakini yote yanapaswa kujumuishwa katika maisha yetu ya sala.

SIFA ... kwa sababu yeye ni Mungu. Kumsifu Mungu kunamwinua, kunamheshimu, na kunamtukuza, Zaburi 34:1-3. Sifa ni sehemu muhimu sana ya jinsi sala zetu zinavyopaswa kuwa. Tunafundishwa kwamba *“tumpe Mungu dhabihu ya sifa daima,”* Waebrania 13:15. Mifano bora ya kibiblia ya kumsifu Mungu inapatikana katika Zaburi 144-150. Mifano mingi ya sifa inaweza kupatikana katika Zaburi zote na katika vitabu vingine vya Biblia.

SHUKRANI ... kwa sababu ya yale aliyofanya. Mungu hutupatia mengi ya kushukuru katika maisha yetu ... kulingana na maombi yetu ... na mara nyingi kwa sababu anatupenda, *“Ni neno jema kumshukuru BWANA,”* Psalm 92:1. *“Dumuni sana katika kuomba, mkikeshwa katika kuomba huku na shukrani,”* Wakolosai 4:2. *“Shukuruni kwa kila jambo,”* 1 Wathesalonike 5:18. Na kukosa shukrani ni dhambi ya siku za mwisho, 2 Timotheo 3:1-5.

UNGAMO ... kwa sababu ya dhambi yetu. Kuungama ni kukiri dhambi zetu kwa Mungu. Tunapofanya hivyo, ameahidi kwamba *“atatuondolea dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote,”* 1 Yohana 1:9. Daudi alieleza baraka kuu za msamaha katika Zaburi 32 ... na akatupa mfano mkuu wa ungamo katika Zaburi 51:1-13. Dhambi isiyongamwa inazuia ushirika wetu na Mungu.

MAHITAJI ... kwa sababu anatupenda. Ni hamu ya Mungu kukidhi mahitaji yetu na kutupa matamano ya mioyo yetu, Zaburi 37:4. Tumeagizwa *“haja zenu na zijulikane na Mungu,”* Wafilipi 4:6. Hata hivyo, wakati mwingine hatupokei kwa sababu hatuombi ... au kwa sababu tunaomba kwa nia mbaya, Yakobo 4:2,3. Mahitaji ya kiroho mara nyingi ni muhimu zaidi kuliko mahitaji ya kimwili. Mifano ya aina zote mbili inapatikana katika Sala ya Bwana katika Mathayo 6:9-13.

MSISITIZO WA KIBIBLIA. Biblia ni kumbukumbu ya wanaume na wanawake waliojitolea katika sala. Zaburi zina mifano mingi ya mwanadamu akimimina moyo wake kwa Mungu. Sehemu nyingine ya Biblia ina zaidi ya sala 600 na majibu 400 mahususi. Adamu na Hawa walizungumza wazi na Mungu katika bustani ya Edeni. Ni katika siku za mwana wao wa tatu, Sethi, *“ndipo watu walipoanza kuliitia Jina la BWANA,”* Mwanzo 4:26. Wanaume na wanawake wakuu wa Agano la Kale na Agano Jipya walijitolea katika sala ... Musa, Hana, Samweli, Daudi, Danieli, na Paulo. Hata maneno machache ya mwisho ya Biblia yanajumuisha sala ya, *“Na uje, Bwana Yesu,”* Ufunuo 22:20.

MFANO WA YESU. Yesu alionyesha na alifundisha kwamba sala inapaswa kupewa kipaumbele sana. Mwanzoni mwa huduma yake, aliomba wakati wa ubatizo wake. Pia aliwafundisha wanafunzi wake jinsi ya kuomba. Alijiombea yeye mwenyewe ... wanafunzi wake ... na ulimwengu. Alienda mahali peke yake asubuhi na mapema ili kuzungumza na Baba yake. Wakati mwingine aliomba usiku kucha. Yesu aliombea chakula alichokula na kile alichowaandalia wengine. Usiku kabla ya kufa kwake, aliomba kwa bidii sana katika bustani ya Gethsemane kiasi kwamba jasho lake likawa kama matone ya damu. Kisha alipokuwa akining'inia msalabani, aliomba, *“Baba, uwasamehe, kwa kuwa hawajui watendalo.”* Luka 23:34. Kama mwombezi mkuu, Yesu anatuombea sasa, Waebrania 7:25, Warumi 8:34. Roho Mtakatifu pia hutuombea wakati hatujui jinsi ya kuomba, Warumi 8:26.

CHANGAMOTO KWETU. Kwa msingi wa msisitizo huo wa sala katika Biblia nzima, tunapaswa kujitolea sisi kwa sala na kujifunza jinsi ya kuomba kwa ufanisi zaidi. Ni fursa yetu maalum kuzungumza na Mungu aliye hai. *“Macho ya Bwana huwaelekea wenye haki, na masikio yake hukielekea kilio chao,”* Zaburi 34:15. *“Kwa hiyo, kila mtu mtuauwa akuombe,”* Zaburi 32:6. *“Mtu wa kwenu amepatikana na mabaya? Na aombe. Ana moyo wa kuchangamka? Na aimbe zaburi,”* Yakobo 5:13. Majibu ya maswali matano yafuatayo yanasaidia kuelewa sala.

1. JE, NINAPASWA KUSALI WAPI? Ni jambo la kawaida kufikiria kusali katika jengo la kidini. Yesu alitaja hekalu kama *“nyumba ya sala,”* Mathayo 21:13. Hata hivyo, maombi hayahusu tu majengo ya kidini na mikutano ya hadhara. Alipokuwa akizungumza na mwanamke kwenye kisima katika Yohana 4, Yesu alionyesha wazi kabisa kwamba ibada ya kweli iliitolewa *“katika roho na kweli”* na haikutegemea mahali ambapo ibada hiyo inafanywa. Aliwashutumua wanafiki kwa maombi yao ya hadhara katika masinagogi na barabarani ili waonekane na watu ... na akapendekeza kwamba sala ifaayo ni bora itolewe faraghani katika chumba cha ndani mbali na wengine, Mathayo 6:5-6. Ni wazi kwamba sala ifaayo haitegemei mahali inaposaliwa. Inategemeana hali ya moyo ya yule anayesali.

2. JE, NINAPASWA KUPIGA MAGOTI NINAPOSALI? Yesu alipiga magoti na kusali, Luka 22:41. Danieli alipiga magoti na kusali mara tatu kwa siku, Danieli 6:10. Kabla ya kuondoka Efeso, Paulo alipiga magoti na kusali, Matendo 20:36. Yehoshafati aliinamisha kichwa na kusali, 2 Mambo ya Nyakati 20:18. Kwa sababu ya dhambi za watu, Ezra alirarua nguo zake na akapiga magoti na kunyoosha mikono yake ... lakini hakuinua uso wake kwa Mungu, Ezra 9:5-6. Alipokuwa akiuawa kwa ajili ya imani yake, Stefano aliinua uso wake na kutazama Mbinguni huku akisali, Matendo 7:55-60. Kusujudu mbele za Mungu katika sala na ibada, hata kufikia hatua ya kuinamisha nyuso zao hadi ziguse chini, kulikuwa jambo la kawaida katika maisha ya watu wa Biblia. Kusimama wakati wa kusali kunapatikana katika Marko 11:25. Hezekia aligeuza uso wake ukutani na kusali, 2 Wafalme 20:2. Jinsi mwili unavyowekwa haina manufaa yoyote katika ufanisi wa sala. Ni muhimu tu kadiri inavyodhihirisha hali ya moyo.

3. JE, NINAPASWA KUMWOMBA NANI? Katika vipengele vyote vya sala, tunapaswa kujitahidi kufuata mafundisho na mifano ya Maandiko. Biblia haitaji kamwe sala iliyoelekezwa kwa mtu yeyote isipokuwa kwa Mungu mwenyewe. Hakuna mifano au mafundisho yanayotungoza kusali kwa malaika, watu watakatifu, au Wakristo wowote waliokufa. *Mahitaji* ya sala yanapaswa kuelekezwa kwa Baba, Yohana 15:16, 16:23. Tunapaswa kuomba katika Roho, Waefeso 6:18, Yuda 20 ... chini ya uongozi wa Mungu. Tumeagizwa kuomba "*kwa jina la Yesu,*" Yohana 14:3, 15:16 ... yaani, kulingana na mapenzi yake na kwa nguvu yake. Utaratibu huu wa Kibiblia unatuhakikishia kwamba rasilimali zote za Mungu mwenye nafsi tatu ziko pamoja nasi tunaposali.

4. JE, NI JINSI GANI NINAPASWA KUSALI? *Jinsi* ya kusali ni muhimu kama, au muhimu zaidi kuliko, *kile* unachoombea. Yesu aliwafundisha wanafunzi wake Sala ya Bwana, Mathayo 6 na Luka 11, kama kielelezo cha kufuata. Mifano ya kibiblia ni pamoja na Danieli aliwaombea watu, Danieli 9 ... Daudi aliomba msamaha, Zaburi 51 ... Yesu aliomba, Yohana 17 ... na Mfarisayo na Mtoza Ushuru waliomba, Luka 18. Sala ya Kibiblia ni kumimina moyo kwa Mungu kwa njia wazi nay a kweli. Miongozo ya Maandiko ni pamoja na kusali ...

Kwa unyenyekevu, 2 Mambo ya Nyakati 7:14, 34:27.

Kwa moyo wa shukrani, 1 Wathesalonike 5:18, Wafilipi 4:6.

Kutoka moyoni, si kwa kukariri, Isaya 29:13.

Kwa uwazi na moja kwa moja, Isaya 37:14.

Kwa kujitolea sana, Wakolosai 4:2.

Bila kukoma, 1 Wathesalonike 5:17.

Bila kukata tamaa, Luka 11:5-10, 18:1-8.

Kwa kujitahidi sana, Warumi 15:30.

Kwa njia rahisi, Mathayo 6:7.

Bila ghadhabu wala mafarakano, 1 Timotheo 2:8.

Kwa umoja na Waumini wengine, Mathayo 18:19-20.

Kwa imani kuu, Yakobo 1:6-7, Waebrania 11:6.

Kulingana na mapenzi yake, Yohana 15:7, 1 Yohana 5:14-15.

5. JE, NINAPASWA KUOMBEA NINI? Ni baraka kumwomba Mungu ahusike katika maisha yetu. Ni baraka inayopaswa kuchukuliwa kwa uzito. Katika Sala ya Bwana, Yesu aliwafundisha wanafunzi wake kuombea mahitaji yao ya kila siku ya kimwili na kiroho. Katika sala yake ya Yohana 17, alijiombea yeye mwenyewe, wanafunzi wake, na ulimwengu akitaja mahitaji mahususi sana. Yesu aliahidi kwamba sala ya imani, inayolingana na mapenzi ya Mungu, inayotolewa kwa Baba, katika jina lake, itajibiwa, Yohana 15:7,16, 16:23, 1 Yohana 5:14-15.

Mapendekezo mengine ya Kibiblia ni pamoja na kuombea ...

Hekima, Yakobo 1:5, 2 Mambo ya Nyakati 1:7-12.

Mafanikio ya kiroho, Wakolosai 1:9-12.

Wale wanaowaonea, Luka 6:28.

Uponyaji, Yakobo 5:14-15, 2 Wakorintho 12:7-9.

Wenzetu, Waefeso 6:18, Yakobo 5:16.

Serikali, 1 Timotheo 2:1-2.

Chakula chetu, Marko 6:41, 8:6 .

Wale wanaomhitaji Kristo, Warumi 10:1.

Watenda kazi ili watangaze Injili, Mathayo 9:37-38.

Milango ifunguke kwa ajili ya injili, Wakolosai 4:3-4.

KUNYIMWA NA KUCHELEWESHA

Mungu husikia sala zetu zote na hujibu sala zetu zote. Jibu lake linaweza kuwa *ndiyo*, *hapana*, au *subiri* [jibu la endelea kuomba lakini hakuna jibu bado]. Wakat mwingine Mungu hufanya zaidi ya kusema ndiyo na anatupatia zaidi ya yote tunayoomba au kufikiria, Waefeso 3:20. Wakati mwingine jibu lake ni *hapana* au *subiri*. Baadhi ya sababu za jibu la *hapana* au *subiri* ziko hapa chini.

Kutoomba. Kanuni ya Yakobo 4:2 inatumika kwa njia isiyo ya moja kwa moja kwenye suala hili ... *“Hamna kitu kwa kuwa hamwombi.”* Usitarajie Mungu ajibu maombi yasiyoombwa.

Nia mbaya. *“Hata mwaomba, wala hampati kwa sababu mwaomba vibaya, ili mvitumie kwa tamaa zenu,”* Yakobo 4:3.

Jinsi mume anavyomtendea mke wake. Biblia inafundisha kwamba mume anapaswa kumpenda mke wake kama Kristo anavyolipenda kanisa, kumthamini, kuwa na subira naye, na kumheshimu kama mrithi sawa wa neema ya uzima ... kama 1 Petro 3:7 inavyosema, *“kusudi kuomba kwenu kusizuliwe.”*

Roho ya kutosamehe. Kutosamehe huzuia sala zetu na msamaha wetu kwa wengine unaonyesha msamaha tunaopaswa kutarajia kutoka kwa Mungu, Marko 11:25, Mathayo 5:23-24, 6:12-15. Katika sala ya Bwana, kimsingi tunamwomba Mungu atusamehe kwa njia ile ile tunayowasamehe wengine.

Ukosefu wa uadilifu. Tunapaswa kuwa safi mbele za Mungu, kisha sala zetu zititimiza mengi. *“Maombi ya mtu mnyofu ni furaha yake,”* Mithali 15:8. Mtu akiasi sheria ya Mungu, *“hata sala yake ni chukizo,”* Mithali 28:9.

Ulinzi, maandalizi, au ukamilifu. Kunyimwa na kucheleweshwa kwa jibu kunaweza kuwa kwa faida yetu. Wakati mwingine Mungu hutulinda kwa sababu hatujui kwamba tunachooomba kitatumiza. Mungu anatumiza vizuri zaidi kuliko jinsi tunavyojijua wenyewe ... na wakati mwingine, anasema *hapana* kwa sababu anajua ni nini kilicho bora kwetu. Wakati mwingine kucheleweshwa kunakuwepo ili kutupa muda wa kujitandaa, au kuandaliwa, kwa ajili ya jibu lake. Na wakati mwingine kunyimwa na kucheleweshwa hutumika kukamilisha imani yetu.

Kunyimwa kikamilifu. Baadhi ya majibu ya kunyimwa ni ya mwisho. Kwa Musa, *“BWANA alikuwa amenikasirikia kwa ajili yenu, asinisikize; BWANA akaniambia, ‘Na ikutoshe, usinene nami zaidi jambo hili. Kwea katika kilele cha Pisga ukainue macho yako upande wa magharibi, na kaskazini, na kusini, na mashariki, ukatazame kwa macho yako, kwa maana huuvuki mto huu wa Yordani,”* Kumbukumbu la Torati 3:26-27. Naye Paulo aliomba kwamba mwiba uliokuwa mwilini mwake uondolewe. Lakini kama alivyoandika, *“Na makusudi nisipate kujivuna kupita kiasi, kwa wingi wa mafunuo hayo nalipewa mwiba katika mwili, mjumbe wa Shetani ili anipige, nisije nikajivuna kupita kiasi. Kwa ajili ya kitu hicho nalimsihi Bwana mara tatu kwamba kinitoke. Naye akaniambia, ‘Neema yangu yakutosha; maana uweza wangu hutimilika katika udhaifu.’ Basi nitajisifia udhaifu wangu kwa furaha nyingi, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu,”* 2 Wathesalonike 12:7-10. Kubali jibu la Mungu la hapana kwa moyo wa shukrani ... Mungu anajua kile anachofanya.

Acts One Eight [Matendo Moja Nane]huchapisha tafsiri hii ya Kiswahili ya kozi ya lugha ya Kiingereza ya *Disciplemaking 1 ... Abiding in His Word*. Unaweza kunakili kozi hii au sehemu yake yoyote bila malipo au kwa gharama ya usambazaji pekee, bila kubadilisha maudhui yake na ukiwa umeambatanisha kauli hii ya chanzo. Kozi hii inapatikana bila malipo katika lugha ya Kiswahili kutoka katika www.Theolojia.org au katika lugha ya Kiingereza kutoka katika www.VirtualBibleAcademy.org. Kwenye tovuti hizi, unaweza kusoma mtandaoni, kufundishwa, kupakua, au kuchapisha nakala zako mwenyewe. Nukuu za Biblia ya Kiswahili zimetoka katika Biblia [ya Swahili Union Version (SUV) ya 1997].

Kufanya Wanafunzi 1 - Maswali ya Marudio

Somo la 2 - Maombi ... ukurasa wa 23 - 26

Sehemu ya kujifunza ni kufanya marudio ... kuhifadhi maarifa mapya kwenye kumbukumbu yako ya muda mrefu. Chapisha mtihani huu wa marudio au tumia karatasi tofauti kujibu maswali yafuatayo. Kisha rudia mtihani huu, ukisoma maelezo ya kozi au bila kuyasoma, hadi uweze kujibu maswali yote kwa usahihi na kwa urahisi.

Mitihani hii ya marudio pamoja na majibu sahihi yanapatikana kwenye www.Theolojia.org.

1. Vipengele vinne vya msingi vya sala ni vipi?

- a.
- b.
- c.
- d.

2. Kuna tofauti gani kati ya sifa na shukrani? Toa mfano wa kila moja.

3. Fafanua ungamo.

4. Kwa nini unapaswa kumwambia Mungu mahitaji yako?

- a.
- b.
- c.
- d.

5. Katika siku sita zijazo, tumia angalau dakika mbili na nusu ya sala kila siku katika kila moja ya mambo haya: sifa, shukrani, ungamo, na mahitaji. Weka mviringo katika kila siku ambayo umekamilisha zoezi hilo kwa ufanisi.

Siku ya 1 ... Siku ya 2 ... Siku ya 3 ... Siku ya 4 ... Siku ya 5 ... Siku ya 6

6. Tuna mifano gani ya kibiblia ya watu waliosali [ukurasa wa 24]?
7. Unapaswa kusali wapi? Je, ni maeneo gani mapya utaongeza katika maisha yako ya sala?
8. Ni majibu gani ya *Je, ni jinsi gani ninapaswa kusali?* katika ukurasa wa 25 yalikuwa ya maana zaidi kwako?
9. Je, unapaswa kumwomba nani ... na hupaswi kumwomba nani?
10. Ni njia gani za mkao wa mwili wakati wa sala ni mpya kwako?
11. Ukizingatia “Napaswa kuomba nini?” [ukurasa wa 25] utaongeza nini kwenye sala zako?
12. Kwa nini baadhi ya sala huzuiwa au hazijibiwi?
13. Sala za waadilifu ni _____ na sala za wasiotii ni _____.
14. Kwa nini *kunyimwa* mahitaji ya sala kunaweza kuwa jambo jema?
15. Kwa nini *kucheleweshwa* kupata majibu ya mahitaji ya sala kunaweza kuwa jambo jema?
16. Umefanya mabadiliko gani katika maisha yako ya sala kwa sababu ya somo hili?

Kufanya Wanafunzi 1 - Maswali ya Marudio

Somo la 2 - Sala ... maswali ukurasa wa 27 - 28

Usitumie karatasi hizi za majibu kupata majibu yako. Tafadhali zitumie tu kukagua majibu yako. Rudi kwenye somo ili kupata taarifa za kurekebisha majibu yako. Rudia mtihani hadi uweze kujibu maswali yote kwa usahihi na kwa urahisi. Masomo yote, mitihani ya marudio, na kurasa za majibu zinapatikana katika www.Theolojia.org.

1. Vipengele vinne vya msingi vya sala ni vipi?

- a. *Sifa*
- b. *Shukrani*
- c. *Ungamo*
- d. *Mahitaji*

2. Kuna tofauti gani kati ya sifa na shukrani? Toa mfano wa kila moja.

Sifa ni kuhusu Mungu ni nani.

Shukrani ni kuhusu kile Mungu amefanya au anachofanya.

Mfano wangu wa sifa:

Mfano wangu wa shukrani:

3. Fafanua ungamu.

Ungamo ni kukubaliana na Mungu kwamba dhambi zangu mahususi ni dhambi.

4. Kwa nini unapaswa kumwambia Mungu mahitaji yako? Baadhi ya sababu zimeorodheshwa hapa.

- a. *Kwa sababu ananipenda.*
- b. *Kwa sababu mara nyingi hatuna kwa sababu hatuombi.*
- c. *Kwa sababu tuna mahitaji ya kiroho na ya kimwili.*
- d. *Kwa sababu Mungu anataka kutupatia matamano ya miyo yetu.*

5. Katika siku sita zijazo, tumia angalau dakika mbili na nusu ya sala kila siku katika kila moja ya mambo haya: sifa, shukrani, ungamu, na mahitaji. Weka mviringo katika kila siku ambayo umekamilisha zoezi hilo kwa ufanisi.

Siku ya 1 ... Siku ya 2 ... Siku ya 3 ... Siku ya 4 ... Siku ya 5 ... Siku ya 6

6. Tuna mifano gani ya kibiblia ya watu waliosali [ukurasa wa 24]?
Adamu na Hawa, watu wa siku za Sethi, Musa, Hana, Samweli, Daudi, Danieli, Paulo, na Yesu
7. Unapaswa kusali wapi? Je, ni maeneo gani mapya utaongeza katika maisha yako ya sala?
Kila mahali ... na maeneo mapya kama vile:
8. Ni majibu gani ya Je, ni jinsi gani ninapaswa kusali? katika ukurasa wa 25 yalikuwa ya maana zaidi kwako?
9. Je, unapaswa kuwomba nani ... na hupaswi kumwomba nani nani?
Kimsingi kwa Mungu Baba ... lakini pia kwa Yesu na Roho Mtakatifu. Hatupaswi kamwe kuelekeza sala zetu kwa sanamu yoyote au kwa mtu mwingine yeyote (aliye hai au aliyekufa).
10. Ni njia gani za mkao wa mwili wakati wa sala ni mpya kwako? *Tazama ukurasa wa 24.*
11. Ukizingatia “Napaswa kuombea nini?” [ukurasa wa 25] utaongeza nini kwenye sala zako?
12. Kwa nini baadhi ya sala huzuiwa au hazijibiwi?
Nia mbaya, roho ya kutosamehe, dhambi, mume kumtesa mke wake.
13. Sala za waadilifu ni furaha ya Mungu na sala za wasiotii ni chukizo kwa Mungu.
14. Kwa nini kunyimwa mahitaji ya sala kunaweza kuwa jambo jema?
Kutunyima mahitaji yetu kunaweza kuwa ni njia ya Mungu ya kutulinda.
15. Kwa nini kucheleweshwa kupata majibu ya mahitaji ya sala kunaweza kuwa jambo jema?
Kucheleweshwa kunaweza kutuandaa ... na/au ... kututayarisha kwa jibu la Mungu.
16. Umefanya mabadiliko gani katika maisha yako ya sala kwa sababu ya somo hili?